

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

w sprawie **R. B.** ,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 9 września 2020 r.

wniosku pełnomocnika wnioskodawcy o wznowienie postępowania,
zakończonych prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 2 czerwca 2011 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego

w B. z dnia 15 marca 2011 r., sygn. akt III Ko (...),

p o s t a n o w i ł :

1. oddalić wniosek;

**2. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego
obciążyć wnioskodawcę.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 10 marca 2020 r. pełnomocnik R. B. złożył wniosek o wznowienie postępowania, zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 czerwca 2011 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 15 marca 2011 r., sygn. akt III Ko (...), którym – na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na

rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2099; ustawa lutowa), zasądzono na rzecz wnioskodawcy – tytułem odszkodowania – kwotę 3000 zł, zaś tytułem zadośćuczynienia – kwotę 5000 zł z ustawowymi odsetkami, licząc od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, za doznaną krzywdę, wynikłą z wykonania orzeczenia Kolegium ds. Wykroczeń przy Urzędzie Miasta B. z dnia 15 maja 1982 r., nr rej. (...), natomiast w pozostałym zakresie, dalej idący wniosek oddalono.

Jako podstawę wznowieniową wskazano art. 540 § 2 k.p.k., akcentując to, że przepis art. 8 ust. 1a ustawy lutowej utracił moc w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 r., sygn. akt P 21/09. Autor wniosku wniósł o uchylenie obu wydanych w sprawie orzeczeń i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B..

Prokurator w odpowiedzi na wniosek wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy niejednokrotnie już podkreślał, że uznanie niekonstytucyjności wymienionych w ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego przepisów ustawy lutowej nie oznacza konieczności niejako automatycznego wznowienia postępowania we wszystkich sprawach, w których były one podstawą rozstrzygnięcia co do roszczeń w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za represje związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Dla skutecznego wystąpienia z wnioskiem opartym o przepis art. 540 § 2 k.p.k. w sprawie roszczeń w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za represje związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, konieczne jest kumulatywne spełnienie trzech warunków:

- zapadłe przed wyrokiem Trybunału orzeczenie wydane zostało na podstawie art. 8 ust. 1a ustawy z 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,
- żądanie wniosku przekraczało kwotę 25.000 zł,
- szkoda i krzywda byłyby wyższe niż wskazana kwota 25.000 zł (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2018 r., VII KO 1/18, LEX nr 2585984; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2011 r., II KO 51/11, LEX nr 960529*).

Analiza akt postępowania, którego dotyczy wniosek, prowadzi tymczasem do wniosku, że w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiła żadna z ww. przesłanek.

Po pierwsze, wyrok Sądu pierwszej instancji został wydany w dniu 15 marca 2011 r., a zatem już po wydaniu i opublikowaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 21/09. Ponadto, w żadnym z wydanych w niniejszej sprawie orzeczeń nie wskazano jako podstawy rozstrzygnięcia art. 8 ust. 1a ustawy lutowej. Lektura uzasadnień wydanych w sprawie orzeczeń nie wskazuje na to, aby przepis ten limitował wysokość zasądzzonego odszkodowania czy zadośćuczynienia.

Po drugie, sam wniosek o zadośćuczynienie co prawda zawierał żądanie zasądzenia na rzecz R. B. kwoty 25 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jednakże z protokołu rozprawy głównej z dnia 15 marca 2011 r. (k. 35) wynika, że wnioskodawca ograniczył swoje roszczenie do żądania kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania oraz 5 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Również zatem i na tym tle zagadnienie niekonstytucyjności art. 8 § 1a ustawy lutowej jawi się jako irrelewantne dla rozstrzygnięcia wydanego w sprawie. Zaznaczyć przy tym należy, że również w apelacji pełnomocnika wnioskodawcy domagano się zasądzenia na jego rzecz dodatkowo kwoty 7.000 zł tak, aby łączna kwota odszkodowania i zadośćuczynienia zamykała się kwotą 15.000 zł.

Po trzecie, w realiach faktycznych i procesowych rozpoznawanej sprawy brak jest podstaw do zakwestionowania wysokości szkody i krzywdy, ustalonej przez Sąd Okręgowy. Odnosząc się do argumentacji przedstawionej we wniosku o wznowienie należy podkreślić, że podstawą ustalania zadośćuczynienia i odszkodowania są okoliczności związane bezpośrednio z wydaniem lub wykonaniem orzeczenia albo decyzji uznanej za nieważną w trybie ustawy lutowej (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., V KK 52/14, LEX nr 1469154; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2013 r., IV KK 292/12, LEX nr 1277775*). Z tego względu, niezależnie od ograniczonego zakresu kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu wznowieniowym, bez znaczenia dla omawianego zagadnienia pozostaje większość konsekwencji, wskazanych przez pełnomocnika wnioskodawcy we wniosku o wznowienie. Te zaś, które powinny wpływać na wysokość zadośćuczynienia, jak niewłaściwe postępowanie funkcjonariuszy więziennych i naruszenia dóbr osobistych R. B.,

zostały przez Sąd orzekający uwzględnione (zob. s. 10-11 uzasadnienia wyroku Sądu *a quo*).

Mając na uwadze powyższe rozważania, nie stwierdzając podstaw do wznowienia postępowania z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu. Zważywszy na fakt, że art. 13 ustawy lutowej stwierdzający, iż koszty postępowania w sprawach objętych ustawą pokrywa Skarb Państwa, dotyczy tylko kosztów powstałych do prawomocnego zakończenia postępowania, kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego należało – na ogólnych zasadach, określonych w art. 639 k.p.k. – obciążyć wnioskodawcę.